

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta K 6— in na mesec K 2—. Posamezna številka stane 60 vinarjev. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljati na: „LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6, I. nadstr., Učiteljska tiskarna.

Vstajenje.

Konec zime je in vsa narava se pripravlja k novemu, svežemu življenju, k vstajenju.

Povsod se pripravljajo vse k delu, zemlja je odpočila in komaj čaka kmetiča, ki bo oral in sejal. Delo vsepovsod, življenje vse naokrog.

Kako lepi so ti pomladanski dnevi, kako vabijo vse delo. Vstajenje. Velika noč ni le velik in prelep verski praznik, ampak tudi velik in prelep praznik narave, človeškega dela.

Samo eden ne praznuje v teh dneh nobenega vstajenja, to je — naša uboga država, naša uboga Jugoslavija, naše osleparjeno ljudstvo.

Že skoro poldrugo se igrajo v Belgradu z vlado. Najprej smo imeli vlado, sestojalo iz vseh strank, ki je popolnoma zavezila državni voz. Ko so gospodje ministri izprevideli, da ne morejo ne naprej, ne nazaj, so odstopili in prišla je

demokratsko-socijalistična vlada,

ki se je resno trudila, da bi potegnila voz iz blata, a le počasi, prav počasi je šlo. Ustvarila si je nek delavni program, ki bi nas počasi pripeljal do boljših časov, a delali so račun brez krčmarja. Nazadnjaške stranke, zlasti naši klerikalci so dobili apetit po ministrskih stolčkih in začeli so rovariti, dokler se jim res ni posrečilo vreči vlade in tako smo dobili

Protić-Korošcevo vlado.

ki pomenja najhujše nazadnjaštvo v Evropi. Prvo njihovo delo je bilo, da prepode iz centralnih uradov vse pomožne

uradnike in jih nadomeste z žlahto. Nobeden ne vpraša več, kaj znaš, ampak le še, kakšne stranke si.

Ne moremo se potem čuditi, če s polnimi koraki drvimo v prepad. Cene strahotno rastejo, živili ni, vsega manjka. Ljudstvo nima ne dela, ne jela. En mesec je ta družba na vladi, a zločinov, ki jih je že doslej zagrešila, ne bo mogoče popraviti v enem letu. V tem je prišel

dr. Smolaka,

ki je svaril na desno in na levo ter skušal spametovati ene in druge. Poizkusil je vse, da bi prišlo zopet do močne in trdne vlade, v kateri bi bile zastopane vse stranke in ki bi izvedla čimprej volitve. Smolakov namere so, kakor kaže, padle v vodo. Sporazum je nemogoč, ker nobena meščanska stranka ne vidi več ljudstva in države, ampak le še svoje strankarske in osebne koristi. Zmožen ni vladati nobeden in zdi se nam, da se bližamo

vojaško-uradniški vladi,

ki pa pomenja povsod zadnji korak pred — polomom. Današnje meščanske stranke, ki zasledujejo kapitalistične koristi, niso več zmožne voditi države, to vidimo vsak dan jasneje. Še manj bo opravil seveda vojaško-uradniški kabinet. Stojimo torej

pred polomom

meščanske, buržuazijske, kapitalistične liberalno-klerikalne Jugoslavije.

In kaj potem?

Priti mora to, kar je neizogibno, če

se meščanske stranke zadužijo minuto ne izpametujejo, priti mora

diktatura proletarijata,

diktatura ali vlada revnega delavnega ljudstva, ki bo pomedla z vsem in postavila na vlado resnično ljudsko voljo.

Nismo prijatelji krvavih revolucij, ki uničujejo neizmerne množine dobrin, ustvarjenih s težavo in znojem, tekom desetletij, a naše nezmožne in idiotске meščanske stranke s polno paro tirajo državo v propad, ljudstvo pa v revolucijo, ki bo napravila konec temu ostudnemu slepomišljenju.

Kršćanstvo in narava praznujejo vstajenje, drugi praznuje Vstajenje tudi naše ljudstvo v novi, svoji državi in vse kaže da bo praznovalo svoje

Vstajenje

kmalu, kmalu tudi naše revno, teptano in že tolikokrat osleparjeno delavno ljudstvo.

Naše gospodarsko delo.

Kmetško delavska zveza je politična, strokovna in gospodarska organizacija revnega ljudstva po deželi, tako stoji zapisano v naših pravilih.

Najvažnejša je beseda »gospodarska organizacija«. Naše revno ljudstvo so doslej neusmiljeno zlorabljali in izžemali liberalni in klerikalni trgovci, prekurščevalci in verižniki, ki so dan za dnem dražili prav vse življenske potrebščine.

Naše ljudstvo po deželi je boso, nago in lačno. Ne more se ne obuti, ne obleči

LISTEK.

J. B.:

Kmet — socijalist?

Mnogi še vedno mislijo, da sta si socijalizem in kmet dva sovražnika, in še pred kratkim časom je vladalo pri nas splošno mnenje, da kmet ne more biti socijalist. Ogromna večina kmetov se je kar »križala«, če je slišala besedo socijalni demokrat, rdečkar!

Kako je moglo priti do takega mnenja? Ali je tako mnenje sploh upravičeno? Preglejmo:

Naš kmet je bil v istini nasproti socijalizmu še do najnovejšega časa skoro sovražen. Zakaj?

Že po svojem delu je navezan kmet na svojo grudo, ki jo je dobil od očeta, in ki jo bo zopet oddal sinu. Ni dobil pa samo grude, od očeta je dobil tudi vse navade, vso vednost kako naj obdeluje zemljo: kakor je delal njegov oče, tako dela sam, tako zahteva tudi od svojega sina. Tako se vrti kolo naprej. Komaj čutno so se preminjale razmere. Kmetu

je sveta njegova zemlja, svet njegov dom, svete pa so mu tudi vse navade, način življenja, način obdelovanja. Drži se jih in le z velikim naporom popušča od njih. Če jih le mora premeniti, stori to počasi, težko: skratka: kmet je konservativen t. j. svoje stare navade hoče ohraniti, novotarij ne mara in če tudi bi mu mogoče prinesle mnogo lažje življenje. Kdor pozna naše ljudi, mi bo gotovo pritrdil k sledečemu: naš kmet bi povečini danes rajši še mlatil s cepcem, rajši kosil s koso nego s strojem, če bi le imel zadosti delavcev. In to v kljub trpljenju pri košnji, pri mlačvi! Kaj trpljenje! zato mu ni — stara navada le in pa — lepo je. Vse nekaj drugega je kositi travo v rosnem, zlatem jutru v lepi vrsti koscev, kakor pa kositi s strojem. Veselje nad lastnim delom, ki gre gladko od rok — in ravno to nam dela življenje prijetno — le pri stroju zelo zmanjšano.

Kakor pa je kmet konservativen pri delu, tako je konservativen tudi za drugo misel, kakor jo ima sam, težko izpremeni nazore, ki so mu vcepili iz za mlada.

Drži se krčevito mišljenja svojih očetov. Sicer preživlja tudi on svojo mladeniško burno dobo, ko kaže včasih podedovanim nasprotni nazore, ko na mine ta buria, ko postane samostojen, pa zavozí zopet nazaj v mirno, staro podedovano smer. Da je takšen človek v splošnem nezmožen se razburkati in premeniti svoje težnje, je jasno, vendar se je tudi to že pripetilo, in zgodovina nam kaže koliko truda je stalo, preden so naši predniki sprejeli krščansko vero, koliko krvi je preteklo zaradi tega, upirali so se ji, držali se starih bogov. No, naposled je zmagal meč, in krščanska vera se je začela utrivati. Opril se je te vere in jo ohranil pač kakor so mu jo narekovali. Živel je na svoji grudi takorekoč samo zanjo, živel je slabo a v kljub temu potrpežljivo, čes, mora že tako biti. Nič ga ni moglo spraviti iz njegovega mira, iz njegovega vdanega trpljenja. Nič? res nič? pač! Beda je postala prehuda, in začel je — premišlevati. Nastalo je po Slovenskem čudno gibanje: kmetiški upori. Upor se je svojim tlačiteljem graščakom, kar zagibalo je po deželi. (Dalej prih.)

in ne nasititi. Ker so cene vseh življenjskih potrebščin tako ogromne, da jih razun velikega gruntarja ne zmore nihče. Kako naj si kupi n. pr. naš kmetijski hlapec novo obleko? Garati mora zanjo dve leti, med tem pa potrga že tudi vse perilo in obutev.

Vse to uvidi dobro naša KDZ., zato je sklenila, da napne prav vse moči, da pomaga kolikor bo le mogoče, revnemu ljudstvu po deželi z raznimi življenjskimi potrebščinami.

Kakor že naši bralci vedo, ima naša stranka ogromno gospodarsko organizacijo v svojih konzumnih društvih in »Nakupovalni zadrugi«. S pomočjo teh bomo napeli vse moči, da kolikor toliko pomagamo tudi revnemu ljudstvu po deželi, to se pravi članom naše KDZ.

Naš cilj je, ustanoviti v okviru vsake krajevnne organizacije KDZ konzumno društvo, a to je popolnoma nemogoče izvršiti čez noč. Sklenili smo zato, da osnujemo za enkrat v okviru vsake krajevnne organizacije KDZ posebne gospodarske odbore, ki bodo predhodniki bodočih konsumov in potom teh gospodarskih odborov bo preskrbovala naša KDZ svoje člane po možnosti z raznimi življenjskimi potrebščinami.

Pa ne samo to, ti gospodarski odseki bodo imeli tudi namen, da bodo člani KDZ potom njih prodajali svoje pridelke in izdelke. Na ta način bomo ustvarili najlepšo vez med onim, ki kaj pridelal ali izdelal in onim, ki kaj potrebuje. Ponekod pridelajo n. pr. mnogo sadja. Sedaj so to sadje pokupili za mal denar prekupčevalci in ga z ogromnim dobičkom prodali trgovcem v mestih, ki so ga potem še z večjim dobičkom prodajali mestnemu ljudstvu. Kmetijski človek je zato poceni prodal, pa drago kupil, ker so spravljali trgovci in prekupčevalci ogromne dobičke.

To se mora nehati in ravno naša gospodarska organizacija, to so gospodarski odbori pri kraj. org. KDZ in konzumna društva so poklicana, da to odpravijo. To so šele začetki in iz teh že vidite, kako ogromnega pomena je naša KDZ za vse delavno ljudstvo.

Ker bomo o tem še pisali, opozarjamo za enkrat le na pravila za gospodarske odbore KDZ, ki jih prinašamo spodaj.

Pozivljamo vse naše zaupnike po deželi, da hite z organizacijo KDZ in s snovanjem gospodarskih odborov.

Pravila

za Gospodarske odbore „Kmečke delavske zveze“.

§ 1. Vsaka podružnica »Kmečke delavske zveze« naj si ustanovi Gospodarski odbor.

§ 2. Namen odbora je: preskrbovati člane podružnic in njih rodbinske ude z vsemi življenjskimi potrebščinami in pa prodajati njih pridelke in izdelke.

§ 3. Gospodarski odsek naj obstoji iz 3—5 članov, ki si izvolijo iz sebe predsednika, tajnika in blagajnika.

§ 4. Gospodarski odsek naj a) vodi natančen zapisnik članov podružnice in njih družinskih udov;

b) sestavlja seznam najpotrebnejših stvari, katere bi ti udje za svoje gospodinjstvo rabili;

c) sestavlja seznam njih pridelkov in izdelkov, katere bi mogli oddajati.

O vsem tem naj mesečno poroča tajništvu »Kmečke delavske zveze« v Ljubljani, ki bo tozadevno v zvezi z »Nakupovalno zadrugo« v Ljubljani.

§ 5. Vse prejete potrebščine morajo člani deloma v naprej, deloma pa takoj

ob prejemu plačati. Jamstvo za plačilo naznani tajništvu »Kmečke del. zveze« oziroma »Nakupovalni zadrugi«, prevzamejo vsi člani Gospodarskega odbora, ki prevzamejo tudi jamstvo, da se bo prejeto blago pravično razdelilo med člane podružnice.

§ 6. V pokritje stroškov, voznine, izgub na blagu itd. si sme Gospodarski odsek nabiti na nakupno ceno mal dobiček, ki pa ne sme nikdar presegati 5 odstotkov na nakupno ceno.

§ 7. O ustanovitvi Gospodarskega odseka in o sestavi odbora se ima takoj poročati tajništvu »Kmečke del. zveze« v Ljubljani.

§ 8. Vsak, katerega bi zasledili, da se skuša osebno izkoristiti iz poslovanja Gospodarskega odseka, se ima takoj izključiti iz članstva podružnice.

Zatiranje trtnih bolezni v pomladnem času.

(Konec.)

V takih slučajih, kakor kažejo zlasti francoske izkušnje, zelo koristi zatiranje zimskih trosov, oziroma zimskega micelija glivice. V to svrhu pripravno sredstvo so brozge, ki vsebujejo močne žveplene spojine, in to je predvsem žvepleno-apneno brozga. S to brozgo se je pri zatiranju trtnih plesnob sorodnih bolezni na sadnem drevju, grmičevju (zlasti pri ameriški plesni kosmulji itd.) dosegel izvrsten uspeh. Pa tudi lanske izkušnje s tem sredstvom kažejo, da učinkuje proti plesnobi na trti prav dobro, zlasti v zvezi s poletnim zatiranjem bolezni.

Priporočljivo je tedaj, da se predvsem vinogradniki, kojim trta plesnoba redno leto za letom škoduje v vinogradih, poslužujejo že opisanega mazanja trt z žveplovo-apneno brozgo. Ako vsled oteženih prometnih razmer te brozge ni mogoče dobiti, izdelal si jo lahko vsak sam. Izdeluje se jo na sledeči način:

Na deset litrov vode se vzame 2 kg finega, zmletega žvepla in 1 kg živega (neugašenega), a svežega, ne starega apna. Posoda mora biti železna (najbolje železen kotel) in še enkrat toliko obsežna, kot je tekočina, ker se ta med kuhanjem razširi.

Najprej se v kakih dveh litrih tople vode polagoma (v koščkih) ugasi živo apno tako, da se končno dobro razmeša na redek apnen belež. Medtem se žveplo, da ne dela kepice, najprej zmeša z nekoliko vode v gosto kašo, ki se jo potem vmeša med apnen belež. Nato se dolije še ostalo vodo in se s kako palico zmeri globočina vode v kotlu.

V palici se napravi zareza, da se označi koliko tekočine vsebuje posoda (kotel), ker je treba med kuhanjem izhlapele vodo nadomestiti (doliti) z vročo vodo. Zmes se kuha eno uro ob vednem mešanju, da se končno izpremeni v rjav, včasih (vsled vpliva železa) nekoliko zelenkasto tekočino. Ko se tekočina ohladi, se dodene dva- do trikratno množino vode, tekočina se precedi čez gosto, žično sito in je nato takoj porabna za mazanje trt. Nerazkuhan ostanek ostane lahko v kotlu za prihodnjo kuho.

Za en oral vinograda potrebujemo približno take že stanjšane (zredčene) brozge.

Namesto žveplovo-apnene brozge namažemo trte lahko tudi z raztopino žveplovega kalija, ki je znan v trgovini pod imenom žveplovega jetra.

V desetih litrih tople vode (ne vrele) raztopimo 30 dek na drobno stolčenih žveplovih jeter in s to brozgo namažemo

trte. Mazati je najbolje dvakrat; enkrat takoj po reznji, drugič kakih 8 dni preden prične trta odganjati. Drugo mazanje je še bolj izdatno kot prvo; če torej ne moremo mazati samo dvakrat, namažemo trto samo enkrat, in sicer tik preden odganja.

Ko so pa očesa trt že napeta, ne smemo trt več mazati, ker bi to škodilo očesom.

Zatiranje črnega paleža, ki nam dela na listu, mladikah (vršičkih) in jagodah črne, kozam podobne vdrtje madeže (pikice) obstoji v tem, da trto namažemo namesto z žveplovo apneno brozgo, z močno razstopino zelene galice (zelenega ali železnega vitrijola) in žveplene kisline. V desetih litrih vode raztopimo 3 kg zelene galice in polagoma (previdno!) med vednim mešanjem prilijemo še desetinko litra (majhen kozarec) žveplene kisline.

Trte namažemo enako kot z žveplovo-apneno brozgo.

Vinogradnikom torej priporočam:

1. da takoj pri reznji staro lubad trt kolikor mogoče dobro odrgnejo, vse rezje pa sežgejo;

2. da osnažene trte po vsem lesu, če mogoče, dvakrat namažejo, sicer pa vsaj enkrat, osem dni prej, preden se prične očesa trt razvijati (napenjati).

V slučaju, da se hoče obvarovati trte samo pred črnim paležem, jih je namazati z raztopino zelene galice in žveplene kisline, ako se jih pa hoče tudi pred plesnobo obvarovati, jih je namazati z žveplovo-apneno brozgo ali pa z raztopino žveplovih jeter.

Poleti je treba te trte žveplati ali škropiti enako kot druge, ker je zimsko zatiranje bolezni le pripomoček poletnega.

Zadnji dve brozgi učinkujeta tudi po pršičavosti (kodravosti) trt, ki je v nekaterih krajih, zlasti na Štajerskem, že precej razširjena.

Mazanje trt ima še to dobro lastnost, da zadržuje trte v razvoju. Zgodaj namažane trte odganjajo dosti kasneje, kakor nenamazane in so zaradi tega bolj varne pred pomladno pozebo. Že ta okolnost sama priporoča mazanje trt.

Viničarska anketa.

V soboto dne 20. t. m. se je vršila viničarska anketa pri okrajnem glavarstvu v Mariboru, katere namen je zboljšati stanje viničarjev.

To anketo je sklicala deželna vlada pod pritiskom KDZ. Udeležili so se je okrajni glavar iz Maribora, Ptuj in Ljutomer, ter zastopnik poverjeništvu za socialno skrb in poverjenik za kmetijstvo. Zastopane so bile tudi vse organizacije viničarjev, kakor KDZ, zveza viničarjev itd., zastopana je bila tudi Kmečka zveza, Samostojna kmetijska stranka, zastopniki posestnikov vinogradov in strokovnjaki-agronomi.

Kmetisko delavska zveza je stavila sledeče predloge:

1. Reformo viničarskega reda.

2. Zboljšanje materijalnega položaja viničarjev po sledečih smernicah:

a) delavne plače viničarjev naj se določijo:

za viničarja brez hrane pri posestniku K 20 dnevno, za viničarje s hrano pri posestniku K 15 dnevno. — Viničarju najemniku se plača 50 odstotkov več, kot pomagachu.

b) Viničarju naj se dovoli, da redi na svoji viničariji do 1 orala vinograda, eno kravo, čez 1—3 orale 2 kravi in čez 3 orale tri krave.

c) Viničar naj dobi v živilih zase in za svoje pomagale letno toliko zemlje od gospodarja, da pridelja 350 kg krompirja, 1600 kg krompirja in 150 kg fižola. Če te zemlje gospodar ne da, ali premalo, plača isti viničarju razliko od gori navedene svote v denarju.

d) Stanovanje in kurjavo da gospodar viničarju brezplačno, v nasprotnem slučaju se mora zvišati plača viničarju v isti izmeri, kolikor stane stanovanje in kurjava.

e) Spravljanje sena za dve kravi in oranje viničarskih njiv plača gospodar.

f) Sadje, ki ga opravljajo viničarji, naj nudi tudi njim — za trud in delo, ki ga imajo s tem dobiček — in sicer na ta način, da odstopi gospodar viničarju 30 odstotkov sadnega pridelka. Odpadlo sadje naj bo last viničarja. Pijača, ki se je dajala do sedaj kot miloščina naj se odpravi. V slučaju, da si hoče napraviti viničar sam pijačo, mu je dolžan gospodar posoditi kletarsko orodje. Jabolčne in vinske tropine ostanejo nepokvarjene last viničarja.

g) Upelje naj se bolniško in starostno zavarovanje zakonskim potom.

h) Upelje naj se delež viničarja na pridelku in sicer:

do 5 hl vina naj znaša —	delež
od 5 „ 10 „ „ „ „	10% „
„ 10 „ 15 „ „ „ „	20% „
„ 15 „ 20 „ „ „ „	30% „
in nad 20 „ „ „ „ „	50% „

i) Pri vsakem okrajnem glavarstvu naj se osnujejo viničarski odseki, sestojeci iz enega uradnika, treh posestnikov, treh strokovnjakov in sedmih viničarjev.

Strokovnjake naj določi vlada, posestnike naj volijo posestniki in viničarji pa viničarje. Ti odseki naj se setanejo enkrat mesečno ter naj izdajajo viničarske knjižice in razpravljajo o vseh sporih med posestniki vinogradov in viničarji. Ta odsek bodi pod kontrolo okrajnega glavarstva, poverjenstva za socialno skrb in poverjenstva za kmetijstvo.

Proti vsem tem zahtevam so klerikalci odločno protestirali, ter so zagovarjali posestnike vinogradov, češ, vsaj viničarju se še predobro godi, če dobi 30 krajcarjev na dan. Niti posestniki vinogradov sami niso tako odločno nastopili proti tem zahtevam, kakor klerikalna KZ, katero je zastopal kaplan Kranjc (seveda — kmet po poklicu). Povedal je dobresedno članek iz Slov. Gospodarja o viničarju in njegovem razmerju napram kmetu, ter se s tem izdal, da ga je on »iztuhtal«. Ljudstvo iz tega lahko razvidi, koliko je klerikalcem na tem, da bi se zboljšala beda revnega ljudstva, ko ob priliki, pri kateri se gre za to, da se zboljša nezgodni položaj reveža zagovarja koristi kapitalizma in veleposestnika. Viničar in mali kmet tukaj imaš zopet lep dokaz, kje je pravo mesto za tebe, kdo se poteguje za tvoje pravice in v katero stranko, da spadaš.

Zatorej pa pokaži vrata vsakega »frakarju«, ki bode prišel k tebi s sladkimi besedami, ter mu povej, da on naj ostane v cerkvi ali pa naj gre k tistim, katere je zagovarjal na viničarski enketi v Mariboru. Vi se pa združite vsi v KDZ, ker le tedaj so vam uspehi zasigurni.

Prihodnjič bomo priobčili pa stari viničarski red, ter na kak način ga hočemo imeti mi reformiranega. Ob tej priliki bomo pokazali klerikalce v še jasnejši luči.

Iz Kmetško delavske zveze.

Mnogo kraj. organizacij K. D. Z. še vedno ni poslalo seznama svojih članov, zato je tudi nemogoče poslati tem „Ljudski glas“, ker ne vemo naslovov. Pozivljamo vse odbore, da nemudoma pošljejo seznam vseh članov z naslovi vred in takoj prijavijo tudi na novo pristopivše člane.

Prispevki. Vse krajevne organizacije K. D. Z., ki so bile ustanovljene še pred 15. marcem, naj pošljejo svoje prispevke do zadnjega marca po pošni nakaznici naravnost osrednjemu tajništvu K. D. Z. v Ljubljano (naslov: uredništvo „Ljudskega glasu“, Frančiškanska ulica št. 6, II. nadstr.) Blagajniki poberejo od vsakega člana po 3 K za ves mesec. Po 20 v za vsakega člana obdrže kraj. organizacije za svoje lastne potrebe, po 2 K 80 vin. (odnosno 1 K 10 vin. za družinske člane) od vsakega člana pa pošljejo v Ljubljano. Tiste organizacije, ki so bile ustanovljene po 15. marcu, plačajo šele aprila. Enako velja za vse mesece.

K. D. Z. iz mariborskega okrožja. Glasom sklepov ustanovnega občnega zbora K. D. Z. imajo poslati vse krajevne organizacije K. D. Z. svoje prispevke naravnost osrednjemu tajništvu v Ljubljano in ne okrožnim tajništvom. Okrožno tajništvo dobi za kritje svojih stroškov od vsakega člana svojega okrožja po 25 vin. mesečno, politično strokovno tajništvo pa po 20 vin. iz strankinega davka članov K. D. Z., ki jih bo nakazovalo tem osrednje tajništvo iz Ljubljane.

Osrednje tajništvo K. D. Z.

Krajevne organizacije K. D. Z. Komaj mesec dni je, odkar smo pričeli z delom za našo K. D. Z. in že imamo ustanovljene naslednje krajevne organizacije:

1. Vodice pod Šmarno goro,
2. Radeče pri Zid. mostu,
3. Gorje pri Bledu,
4. Selca nad Škofjo Loko,
5. Bohinjska Bistrica,
6. Lajtersperk pri Mariboru,
7. St. Peter pri Mariboru,
8. Pivola pri Mariboru,
9. Sp. Polskava pri Mariboru,
10. Slivnica pri Mariboru,
11. Čatež na Dolenjskem,
12. Brežice ob Savi,
13. Malenše pri Kostrivnici,
14. Pišce pri Brežicah,
15. Kapela pri Brežicah,
16. Bloke,
17. Semič,
18. Zg. Bela pri Trzinu.

Ustanavljajo se pa še vedno nove podružnice. Če bo šlo tako dalje, bo kmalu v naših vrstah vse revno ljudstvo po deželi.

Dopisi.

Loka pri Žusnu.

Pri nas se silno peha »Samostojna kmetijska stranka« za svoj obstanek. Ljudi hoče na vse mogoče načine pritegniti na sebe. Obljublja ljudem sol, galico, koruzo in več drugih potrebščin po znižanih cenah. Toda ljudstvo ve, da so to samo obljube, od katerih pa ne sme ničesar pričakovati, zaradi tega tudi ne nasede na te limance. Mi vemo, da je edino »Kmetško delavska zveza« ona stranka, katera se res poteguje za koristi malega posestnika in kmetškega delavstva, ter kajžarja, zato želimo, da se ta čimprej ustanovi pri nas, da si bomo potem pod njeno rudečo — zastavo priborili naše pravice, katerih so nas razni ljudski zatiralci oropali. Pri nas imamo po trgovinah določene maksimalne cene, toda če

zahtevamo od trgovca, da nam mora po njih prodajati blago, nam pa zabrusi v obraz, da naj gremo v časopis kupovati blago po maksimalnih cenah, ki jih predpisujejo — tako se torej norčujejo ti petični možakarji iz ljudstva, iz vlade in zakonov, toda se jim vsiljub temu ne zgodi ničesar, ampak lahko čisto mirno odrajo ljudstvo po svojem sistemu, kakor se jim zljubi. Prosimo torej, da se pri nas ustanovi KDZ, da bomo v organizaciji vsi kakor en mož lahko nastopili proti pijavkam, katere izsesavajo kri iz nas, ter se nam smejejo in se norčujejo iz nas, ko mi polagoma umiramo.

Iz Ormoža.

Hočemo vam nakratko opisati življenje v Ormožu. Klerikalci hočejo svojo moč povišati z razširjanjem svojih listov, trudijo se na vse načine, da bi spravili vse ljudstvo pod njihov »jarem«. Pošiljajo nedoraslo mladino po vaseh in po železnici, da razprodaja njihove liste, kakor »Večerni anarhist«, »Lažiljub« itd. Pa tudi »kaplančki« ne mirujejo, ampak oni razdeljujejo med ljudstvom knjigo: »Primate tatu«. Pri nas si ljudstvo silno želi, da bi priredila socialno - demokratska stranka en ljudski snod; hoteli smo iti že v daljine kraje na shode, zlasti kmetijski delavci in viničarji, toda vsled slabih železniških razmer nam je bilo to onemogočeno, pa tudi ljudje še toliko ne zaslužijo na dan, da bi si kupili 1 kg krušne moke, kje naj še potem dobe denar, da plačajo železnico.

Iz Laške okolice.

Reven človek na tem svetu v današnjih razmerah res ne pride do pravice. Bogatini si polnijo svoje žepe, ti, revež, pa stradaš, plačuj in trpi. Poglejmo le občinske aprovizacije. Tu in tam pride kak petrolej, sladkor, moka ali kaj drugega. Najprej pridejo na vrsto bogataši, revež odide nazadnje praznih rok. Enako je v cerkvi. Tudi tu imajo bogatini prednost. Sedeti sme le tisti, ki dobro plača, bolnik pa, če je reven, mora stati. Zvonilec onem, ki plača, mašuje se le za onega, ki plača itd. In seveda niti računov o vseh teh stvarih ne dobimo na upogled, zato se ne čudimo, če so suhi župniki prav bele vrane. V laški fari zbirajo denar za novo cerkev, čeprav bi zadostovala popolnoma ta, če se jo nekoliko popravi, polna itak ni nikdar, a sedanji tehant se zanjo tudi nikdar ni zmenil. Gospodje imajo preveč opravila s politiko in agitacijo za lažnjive klerikalne časopise. O priliki si bomo ogledali tudi razdeljevanje petroleja pri trgovcu Drganu.

Iz Bohinjske Bistrice.

Pred kratkim smo imeli tu lepo komedijo. Znani liberalec Mijo Grobotek je s pasjim bičem silno pretepel našega kaplana, baje po krivici. Takega čudnega političnega boja ne moremo odobravati, čeprav se godi med našimi nasprotniki.

Pušenci pri Ormožu.

Klerikalci se v naših krajih silno trudijo, da se vzdrže na površju. Agitirajo in delajo na vse kriplice. Posebno ponujajo knjižico »Primate tatu«. Ljudstvo si nujno želi tudi socialističnega shoda. Klerikalci agitirajo posebno med viničarji, hinavci, naj preberejo v zadnji številki našega lista, kako plačuje klerikalna gospoda te reveže.

Iz Selca nad Škofjo Loko.

Dopis, ki smo ga objavili v listu glede razdeljevanja živil, zlasti moke, ni bil popolnoma točen. Kakor nam zaupniki naknadno sporočajo, smo delali g. Šmidu krivico, kar kot resnicoljubni ljudje, prav radi popravljamo. — Zanimanje za našo KDZ je tu vedno večje. Ljudstvo si želi shodov tudi po drugih krajih, zlasti v Dražgošah.

V Pohorju se svita.

V nedeljo, dne 29. svečana ob 8. uri zjutraj je bil v Stranicaš shod naše politične organizacije. Prišlo je na ta shod tudi mnogo kmetov iz sosednjih župnij. Omeniti moramo posebno eno staro kmetico, katera je prišla tako daleč, da je že morala v temi od doma. Dejala je, da ona tako rada posluša govornike, kateri nam tako od srca govorijo in da je skrajni čas, da se tudi kmetje organizirajo proti njihovim izkoriščevalcem. Govornika sta bila iz Celja sodruga Koren in Holzinger. Zborovalci so z velikim zanimanjem poslušali sodr. Korena, kateri jim je v obširnih besedah razložil meščansko, posebno pa klerikalno politiko pred in med vojno. Sodr. Holzinger je dal posameznim svet, kako naj delujejo, da bodo imeli zmeraj večje uspehe. Sodrugi v Stranicaš! le nadelo in občinska uprava bo po prihodnjih volitvah v vaših rokah! V Vitanju je bil shod od 11. uri, tudi tukaj je bilo mnogo kmetov in lesnih delavcev iz okolice. Govorila sta sodr. Koren in Holzinger iz Celja. Bilo je veliko zanimanje, posebno ker so stavili nekateri zborovalci različna vprašanja, katerim se je v zmislju programa kmetško delavske zveze odgovorilo. I.e tako naprej in zmaga mora biti naša!

Iz Oloč.

Pri nas se je vršil shod KDZ dne 19. t. m. Shod ni bil dobro obiskan, ker je g. župan Pogačnik v Podnartu v zadnjem momentu lokal odpovedal. Na shodu je poročal sodrug Mihevc iz Ljubljane. Ljudstvo ga je pazno poslušalo in mu pritrjevalo.

Sp. Besnica.

Pri nas se je vršil shod KDZ v petek 19. t. m. Na tem shodu je bila velika udeležba, zlasti žensk je bilo veliko število, ki so pazno sledile izvajanjem govornika in mu pritrjevale.

Šmihel pri Novem mestu.

V Šmihelu se je vršil shod dne 21. t. m., ki je bil zelo dobro obiskan. Ljudstvo je z zanimanjem poslušalo govornika in mu pritrjevalo. Zanimanje za KDZ je veliko ter se bode tudi tukaj ustanovila podružnica KDZ, ker le ta je prava ter zastopa pravice revnega ljudstva.

Dohodninski davek.

Železničar nam piše: Za leto 1918. sem dobil nalog, da moram plačati dohodninski davek, ker sem imel dohodkov 1600 K, tako torej 1600 K zadostuje komaj za en mesec za življenske potrebe. Ščine za mene, ženo in tri otroke, jaz pa imam za celo leto toliko in sedaj naj pa še dohodninski davek plačam — toda le naj vzamem denar. Nas delavce se tako odira, ter gleda država, da izvleče denar iz nas, medtem ko se tistim, ki imajo milijone, ki so med vojno ljudstvo odirali, se ne zgodi ničesar ter jih tudi država pušča, da v miru zapravljajo milijone, ki si jih so prigoljufali, brez da bi jim naložila davek na njihove nepravilne vojne dobičke.

Iz Novomeške okolice.

Kmetijski list je nedavno objavil, da je posestvo Srebrniče pri Novem mestu vzel v najem vrli pristaš samostojne kmetijske stranke strokovni učitelj Fr. Malasek iz Orma. To pa po našem mnenju ni prav, ker pri nas je mnogo kajžarjev in bajtarjev, ki so prej dobivali zemljo od tega posestva v najem, ter so se tako preživeli, toda sedaj jih je pa ta samostojnež takorekoč oropal. Poizkusili so, da bi jim on odstopil nekoliko zemlje v najem, toda on ni tega storil. Njegova žena je pa rekla, da nas bo on sedaj naučil, kako se mora gospodariti, toda s tem, da nam bo te pridelke, katere bode pridelal na tem posestvu za drag denar

prodajal, nas menda vendar ne misli učiti umnega kmetijstva. Pametnejše bi že bilo, ako nam bi on dal njive v najem in nas podučil, ter dejansko pokazal, kako nam je obdelovati, da čim več pridelamo, toda njemu se ne gre zato, da bi ljudstvo izobrazil, ampak gre se mu le za dobiček.

Prej smo vendar nekaj pridelali na tej zemlji, katero smo dobili v najem, toda sedaj bomo navezani samo na nakupovanje živil, za katera je treba ogromnega denarja, toda kje ga naj vzame revni bajtar? Prisiljeni bomo od gladi umirati samo zato, da bode enemu „samostojnežu“ zasiguran dobiček. Tako gospodarijo ti možakarji, potem se nas pa še upajo vabiti v to stranko „samostojneži“ (kakor je Skalicky, bivši dobroznani avstrijski žitni komisar na Dolenjskem itd. in drugi). Toda mi se zavedamo, mi vemo, da pri „samostojni“ je prostor le za velike gruntarje, za birte in druge take priče, za nas male posestnike, kajžarje in bajtarje pa je prostor v „Kmetško-delavski Zvezi“, zato si ustanovimo tudi mi podružnico K. D. Z., da ne bomo zaostali za drugimi vasmi, kakor so n. pr. Bloke, Semič, Brežice in cela Štajerska. Organizirajmo se vsi v K. D. Z. in potem bomo nastopili vsi kakor en moč proti našim izkoriščevalcem, kateri se sedaj hlinijo, ter nas vabijo v njihovo stranko, samo zato, da bi oddali pri volitvah mi zopet naše glasove njihovim kandidatom; toda ne bode nas več vodili za nos, kajti vojska je bila dobra šola za nas, katera nam je odprla oči, da smo zapazili vse lumparije, katere so uganjali in jih še uganjajo klerikalci in liberalci z nami, zato proč z njimi, mi bomo poslali v parlament kot zastopnike ljudi iz naše srede. Zato pa vsi v K. D. Z.!

Kranjska sela pri Žumbergu.

Pri nas se g. župan in njegov sin, obveveta klerikalca, silno jezita na socialiste. Gospod župan se silno boji, da ne bi socialisti odprli konsum pri nas, ker ve, da se že tla pod njim zibljejo, ter bode kmalu konec njegove slave, se hoče pa še zadnji čas nekoliko pokazati s tem, da se bije na prsi, ter kriči, kaj bodejo socialisti, kaj bo njihov konsum, kateri gotovo ne bo večji kot je moj, jaz sem župan, ključar, gostilničar, štacnar, jager in posestnik; torej kdo se bode z menoj menil, ljudstvo je zato tukaj, da mene uboga, jaz pa zato, da ukazujem. Zato pa Vam povemo, g. župan, da se že sedaj lahko pripravite na prihodnje občinske volitve, ker takrat bode konec vaše slave. Pri temu gosp. županu so se morale sladkorne izkaznice med vojno plačevati po 90 vin., t. j. krščanska ljubezen.

Malenše pri Kostrivnici.

Dne 21. marca se je vršil pri nas shod K. D. Z., ki je bil prav lepo obiskan. Poročala sta sodr. Vidgaj in Čepin iz Rog. Slatine. Ustanovila se je krajevna organizacija K. D. Z., za katero vlada veliko zanimanje. Predsednikom je bil izvoljen sodr. Zorini Alojzij, tajnikom pa sodr. Filej Janez, ki je vodil doslej z veliko vne- mo in požrtvovalnostjo krajevno politično organizacijo. Upamo, da bo sodr. Filej z enakim navdušenjem deloval tudi v novi K. D. Z.

Iz Rečice v Savinjski dolini.

Člankarju v zadnjem »Slovenskem Gospodarju« bi se ne splačalo odgovarjati, ker ga dobro poznamo, pa ravno ker je prešel iz političnega polja, z osebnimi napadi, nam sili pero v roko! Dobro gosp. kaplan & Comp. čedna družba, boj sprejemamo, naše zastave vihrajo na vsej črti.

Pometite prej pred svojimi vrati, ter spravite tisto umazano perilo z okna proč, da se nam ne bo treba že oddaleč za

nos držati, kadar gremo po našem glavnem trgu.

Rečica Vam smrdi po napredniških in rudečih, vedite, da vsak naš somišljenik in teh je pretežna večina tu, nosi seboj steklenico karbolne kisline, da se takoj razkuži ko Vas sreča. Umazanega masla pa imaste toliko na glavi, da vam ga ne očisti vsa voda Savinje, mi se operemo lahko v žlici vode.

Vaši pobalinski članki nas ne spravijo iz ravnotežja, le s pomilovalnim nasmehom preidemo preko njih na dnevni red. Najlepšo in najboljšo reklamo nam delate, na vsak vaš članek je 6 naših naročnikov splošno že priljubljenega »Ljudskega glasa« ki Vam bo prinesel še več grenkih kroglic.

Naš g. poštar je splošno priljubljen in čislana oseba, kar se o Rečiškem kaplanu ne more reči, če bi se tudi hotelo. Par trebušnikov to je njegova družba ter pomilovanja vredne terciarke ki mu dnevno roke ližejo, ne pogledajo pa če so čiste.

Kaplan Jazbinšek in Turnšek sta trdno prepričana, da se na Rečici edino pri njih prične in neha rečiška inteligenca; ne gospoda, to ne, pač se pri vaju že možgani kisajo, drugih znakov abnormalnosti še nimata.

Za kritiziranje nesnage in nereda pa imamo zato postavljene oblasti Turnško-vo in kaplanovo mnenje bo od kompetentne strani prezirano kod podrepna muha.

Za danes dovolj, drugič več.

Shodi K. D. Z.

K. D. Z. priredi z dnevnim redom:

1. Ljudski shod.
 2. Vpisovanje v kraj. org. K. D. Z.
 3. Ustanovni občni zbor K. D. Z.
- naslednja zborovanja po Sloveniji.

V ponedeljek, 5. aprila t. l.

V Tacnu pod Šmarno goro ob 3. uri popoldne v gostilni pri Tomažu.

Na Črnučah pri Ljubljani ob 3. uri popoldne.

Na Brezovici pri Ljubljani.

V Gradacu v Beli Krajini ob 2. uri pop. v gostilni pri Potočniku.

V nedeljo, dne 11. aprila t. l.

ne bo vsled strankinega zbora nobenih shodov.

V nedeljo, dne 18. aprila t. l.

V Rogatecu ob 10. uri popoldne v gostilni Votolu. Govori sodr. Prepeluh.

V Rogaški Slatini ob 2. uri popoldne hotel pošta. Govori sodr. Prepeluh.

V Št. Rupertu na Dolenjskem.

V Koroju pri Trzinu.

V Križah pri Trzinu.

V Mirni na Dolenjskem.

V nedeljo, dne 25. aprila t. l.

V kočevski okolici dva shoda.

Jesenice pri Brezicah.

Št. Vid pri Zatični.

Višnja gora.

Zaupniki, skrbite za veliko udeležbo. Opozarjamo vse zaupnike, naj nam pri prošnjah za shode vedno navedejo tudi lokal, kjer bi se shod vršil in pa uro, kdaj naj se vrši.

Osrednje tajništvo K. D. Z.

Po svetu.**Na Nemškem**

se je zopet precej pomirilo. Organizirano socialistično delavno ljudstvo je s trdo pestjo zlomilo upor generalov in junkerjev in država dobiva počasi zopet svoje prejšnje lice. Vlada je odstopila in se v

cialisti, centrum in demokrati. Le na Westfalskem še ni popolnega miru. Tam rogovilijo nekoliko boljševiki, a nemško ljudstvo vidi, da se z razgrajanjem ne bo rešilo današnje bede, ampak le z delom in redom.

V Avstriji je žalostno.

Manjka vsega in lakota je vedno večja. Cene strašno rastejo in stane že danes na Dunaju 1 kg mesa 120 K. Po deželi s silo rekvirirajo živila, čemur se pa kmetje močno upirajo, ponekod z orožjem v roki. Upati je pa, da se ta žalostni ostanek nekdanjega mogočnega cesarstva počasi vendarle opomore. Socialistična vlada vozi državni voz zelo spretno in dr. Rennerju, ministrskemu predsedniku, se je posrečilo pridobiti naklonjenost ententnih mogotcev. Upajo, da dobe surovine, da začne delovati industrija in potem bo takoj boljše. Brezposelnost je že sedaj močno radla.

Na Laškem

je vse po starem. Vlada govoriči o slavi in moči „pravične“ Italije, ljudstvo pa strada in revolucijonira. Vsak dan bremo o novih uporih. Enkrat stavkajo delavci, drugič se puntajo kmetje in tako gre dan za dnevom, država pa leze vedno globlje v dolgove in siromaštvo. O pravični rešitvi

Jadranskega vprašanja

še vedno nočejo mnogo slišati, ampak venomer govoričijo o pohlepnosti Jugoslavije. Med tem so pa razmere v našem Primorju vedno bolj obupne. Reda ni nobenega, hrane nobene in laški žandarji preganjajo naše ljudi na vse pretege.

Ententa

je o rešitvi jadranskega vprašanja tiho in se ne gane. Rada bi ustregla Lahom, ne upa se pa zameriti trdovratnemu Wilsonu, ki drži trdno z nami.

Turške države

bo kmalu konec. Ostal bo le mal del v Mali Aziji, drugo si bo razdelila ententa med seboj. Glade Carigrada še niso na jasnem, kaj bi storili. Sedaj so ga zasedli Angleži, a ne vedo še, ga li bodo pustili Turkom ali ne. Pri razdelitvi Turčije je pa močno zainteresirana tudi

Rusija,

ki je sicer danes brez moči in se zato

imperijalistični ententni kapitalisti tudi ne ozirajo nanjo, a prišel bo tudi dan njenega vstajenja, ko bo močnejša in silnejša, kakor je bila kedaj popreje. In tedaj bo zahtevala tudi ona svojo besedo v Evropi. Tisti dan se bliža vedno bolj, ker se Rusija vedno bolj urejuje. Boljševiki so danes popolnoma drugačni, nego so bili v začetku. Spoznavajo, da ne morejo z glavo skozi zid, da se svet ne da postaviti čez noč na glavo in izpremeniti, zato postaja tudi njihova politika vedno zmernejša. Uvedli so že mnogo pametnega in zavrgli mnogo prvotnih prenapljenosti. Boljševiki so danes vse drugačni, kot jih pa slikajo danes na eni strani naši meščanski listi, na drugi strani pa takozvani „komunisti“.

Agrarni odbori.

Že v nekaj tednih se bodo vršile po vsej Sloveniji volitve v občinske, okrožne in deželni odbori za agrarno reformo. Tedaj se bomo prvič pomerili z meščanskimi strankami. Opozorjamo že danes vse krajevne organizacije K. D. Z., da hite z delom, zlasti z nabiranjem članov, ker bo K. D. Z. povsod postavila lastne kandidate. Ne bomo se pustili opehariti tako, kakor leta 1848. V kratkem prinesemo o tem natančnejše poročilo.

☉ Iz naše stranke. ☉

Strankin zbor.

Vsem soc. dem. organizacijam v Sloveniji.

Z ozirom na politični položaj in važne naloge, ki jih ima izvršiti proletarijat v Sloveniji kot razredno zavedna stranka na poti k svojemu cilju socializma, sklicuje izvrševalni odbor JSDS v smislu § 37. organizacijskega pravilnika

na dan 11. in event. 12. aprila 1920
izredni strankin zbor v Mariboru.

Provizorni dnevni red:

1. Verifikacija mandatov. Sprejem poslovnega reda. Volitev odsekov.
2. Načela, taktika in organizacija stranke. (Poroča s. Uratnik.)

3. Ujedinjenje jugoslovanskega proletarijata. (Poroča s. dr. Korun.)

4. Dopolnilne volitve v izvrševalni odbor, načelstvo in kontrolo stranke. Začetek dne 11. ob 8. uri zjutraj.

Na tem strankinem zboru se uredi tudi razmerje K. D. S. do stranke in se preurede v tem smislu strankini statuti tako, da bodo na prihodnji strankin zbor poslale tudi za vse krajevne organizacije K. D. Z. svoje delegate.

☼ Iz naše države. ☼

Belgrajska klerikalna vlada je izgubila zadnjo zaslombo v ljudstvu in v parlamentu. Ker ne more nikamor več naprej, je odgodila parlament in si hoče nasilnim potom podaljšati življenje, čeprav ima od regenta nalog, da sme vladati le dotedaj, dokler ima na svoji strani parlament. Nima pa niti kvoruma, o kaki večini v parlamentu pa seveda ni niti govora.

Koncentracijsko vlado kujejo in li-majo v Belgradu, a težko, če se bodo zedinili. Vsak hoče imeti prvo besedo, čeprav nima nobeden za seboj ljudstva. V tem divjem pehanju za vlado pa država propada na vsej črti in danes je še sto-krat slabše nego je bilo pred vojno. Meščanske stranke vsak dan bolj dokazu-jejo, da so nezmožne vladati.

Ljubljanska vlada reže kruh ljudstvu v Sloveniji. Kako? Vsak čuti to v svojem želodcu. Draginja neizmerno raste in nihče ne gane s prstom. Za praznike smo brez moke. Kje je sedaj „Domoljub“, ki je bil še pred nekaj tedni tako kunšten. Po-vej nam, ti klerikalno trobilo, kaj je na-redila tvoja klerikalna vlada do danes za ljudstvo, saj moč ima vso v rokah.

„Domoljub“ je v tej številki na nas kar popolnoma pozabil, enako tudi grun-tarski „Kmetijski list“. Gospodje se naj-brže praskajo za ušesi, ker jih skrbi naša K. D. Z., ki se tako lepo razvija.

Dolgovi naše države znašajo danes 2155 milijonov kron višjega in 41.250 milijonov kron stalnega dolga, torej skupno 43 milijard 405 milijonov kron. K tem pa bo prišla še odkupnina za osvo-boditev in del predvojnih avstroogrskih dolgov. Naše vlade pa delajo pri vsem tem veselo dolgove še naprej.

N. GOGOLJ:

(Dalje.)

Majska noč ali utopljenka.

„Kako je pa napravljen, gospod pisar?“

„V črnem prevrnjenem kožuhi je, pasji sin, gospod župan!“

„Pa ne lažeš, gospod pisar? Kaj pa, če sedi ta potepuh pri meni v čumnati?“

„Nikakor, gospod župan! Ti si se sam, pa ne razjezi se, malo zmotil.“

„Dajte ognja! Pogledamo ga...“

Prinesli so luč, odprli vrata — in župan je strmeč vzdihnil ko je zagledal pred seboj svakinjo.

„Povej mi vendar,“ je rekla in stopila k njemu, „ali še nisi popolnoma ob pamet. Ali je bila v tvoji enooki buči le trohica možganov, ko si me vrgel v temno čumnato? Sreča, da se nisem udarila z glavo ob železni kavelj. Ali ti nisem kričala, da sem to jaz? Zgrabil si me, prokleti medved, s svojimi železnimi šapami, pa še udrihal si povrh! Da bi te na onem svetu mikastili vrage...!“

Zadnje besede je nesla za vrata na ulico, kamor se je odpravila po kakih svojih vzrokih.

„Da, že vidim, da si to ti!“ je rekel župan, ko se je osvestil.

„Kaj praviš, gospod pisar: ali ni ta kujon zvita buča?“

„Zvita buča, gospod župan!“

„Ali ni že čas, da pošteno privremo te potepuhe in da jih prisilimo k delu?“

„Zdavnaj je že čas, skrajni čas, gospod župan!“

„Ti bebeci so se zarotili... Kaj vraga! Zdelo se mi je, da slišim krik svakinje na ulici... Oni so si, bebeci, utepli v glavo, da sem jim jaz nekakšen brat, navaden kozak...“

Mali kašelji, ki je sledil na to, in napet pogled očesa izpod čela je cikal na to, da se je župan pripravljaj govoriti v nečem važnem. „Tisoč... teh prokletih letnic ne morem izgovoriti, pa me ubij; no, — leta je bilo ukazano tedanjemu komisarju Ledačemu, da izbere iz kozakov takega, ki bi bil razsodnejši od vseh. O! (ta „o!“ je izgovoril župan s povzdignjenim palcem) razsodnejši od vseh za spremljevalca k carinji. Jaz sem takrat...“

„Kaj bi govoril! To že vsakdo ve, gospod župan. Vsi vedo, kako si ti zaslužil carsko naklonjenost. Priznaj sedaj, da se je izkazalo po mojem: malo greha si si nakopal na dušo, ker si dejal, da si vjel tega kujona v prevrnjenem kožuhi.“

Kar se tiče tega vraga v prevrnjenem kožuhi, bi ga morali v zgled drugim zakovati v okove in primerno kaznovati! Naj vedo, kaj pomeni oblast! Kdo drugi pa je postavil župana, nego car? Potem polovimo tudi druge fantej: jaz nisem pozabil, kako so prokleti potepuhi zagnali čredo svinj v vrt, ki so požrle moje zelje in kumare; jaz nisem pozabil, kako so se vražji otroci odrekli, da bi omlatili moje žito; jaz nisem pozabil... No, vrag z njimi; jaz moram takoj dognati, kakšen je ta kujon v preobrnjenem kožuhi!“

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ul. 6.

registрована zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva
in urade. Najmodernejše pla-
kate in vabila za shode in
:: veselice. ::

Letne zaključke.

Najmodernejša uredba za ti-
skanje listov, knjig, brošur itd.

Stereotipija. Litografija.

Zakhteve hrvatskih duhovnikov. 83 hrvatskih duhovnikov je podpisalo odprto pismo na zagrebškega nadškofa, kjer zahtevajo med drugim: 1. vse krščanske vere naj se zedinijo. 2. Jugoslavija naj dobi svojega primasa, slično Madžarski. 3. Narodni jezik bodi tudi cerkveni jezik. 4. Duhovnikom naj se dovoli ženitev.

Nov volilni red za parlament. Zakonski načrt je dotiskan in razdeljen med poslance. Slovenija se razdeli na dve volilni okrožji. Prvo okrožje obsega mariborski in celjski okoliš. Prekmurje ter Spodnjo Koroško do Velikovca, drugo okrožje pa ostalo Slovenijo s središčema Ljubljano in Novim mestom. Na vsakih 40.000 oseb pride en poslanec. Ljubljana sama voli tri poslance. Volilno pravico imajo vsi nad 21 let stari moški. Na čelu vsake volilne liste mora biti kandidat, ki je dovršil najvišje šole.

Koloni na Goriškem, neke vrste kmetijski sužnji iz srednjega veka, so imeli nedavno v Gorici zborovanje, na katerem so sklenili, da se mora ta madež odpraviti. Kdor obdeluje zemljo, naj tudi uživa pridelke! Koloni trpe sedaj le za veleposestnike.

Nova vlada in cene. Odkar imamo novo vlado, ki je obetala, da napravi red v državi, gredo vse cene strašno kvišku. Temu je največ krivo to, ker je nova vlada sklenila, da ostane pri nesrečni in krivični zamenjavi 4 K za 1 dinar. Trgovci in razni prekupci hite sedaj, da dvignejo cene v dinarsko vrednost, t. j. štirikratno. Tako pa ne more iti naprej, sicer bo prišel vihar.

Moka za ubožno akcijo. Čujemo, da so dobile občine moko za razdelitev revežem. Klerikalni župani pa v več krajih te moke niso razdelili med potrebne, ampak so jo dajali samo klerikalcem, medtem ko je mnogim potrebnim, ki niso klerikalci, niso dali prav nič. Ponekod so klerikalci to moko baje silno drago prodajali. Kjer so se take stvari dogodile in so naši pristaši oškodovani, naj se naznanijo take nerednosti z natančnim popisom pristojnemu okrajnemu glavarstvu, obenem pa se naj obvesti o tem tudi naše ljubljansko tajništvo.

Komunisti. Pred vojnim sodiščem v Zagrebu se je pričela velika obravnava proti komunistom, ki so hoteli uprizoriti pri nas prevrat.

Velikanski požar. V noči med 2. in 23. marcem je v Dvorski vasi pri Velikih Laščah nastal velikanski požar. Zgorelo je 12 posestnikov 23 poslopij. Uničeno je razen živine prav vse, ves živež in obleka. Prizadeti so popolnoma brez vsakih sredstev. Njih beda je tem večja, ker je tu že itak veliko pomanjkanje živil. Požar je nastal vsled neprevidnosti neke žene, ker je zakurila peč že več let zapuščene hiše. Škoda se ceni okoli 1 milijona kron. Zavarovani so samo za 12.400 kron.

Gospodarske vesti.

Vrednost srebrnega denarja v Nemški Avstriji. Na Dunaju izplačujejo za srebrno krono 23, za dve-kronski srebrnjak 61, za pet-kronskega pa 119 papirnatih kron.

Za 30 milijonov kron čevljev je dovolila avstrijska vlada izvoziti v našo državo za različna živila.

Koliko kron je v naši državi. Ob žigosanju kron je bilo v naši državi 5.322.593.215 K. Ob zadnjem kolkovanju se je pa pokazalo mnogo manj in sicer 4.610.436.419 K. Ta vsota se razdeli po posameznih pokrajinah tako-le: Hrvatska in Slavonija 1.679.000.000 K ali 36 %, Banat, Bačka, Baranija 1.255.000.000 K

ali 27 %; Slovenija 717.000.000 K ali 16 %; Bosna in Hercegovina 446.000.000 kron ali 10 %; Srbija in Črna gora 315.000.000 kron ali 7 %; Dalmacija 195.000.000 K ali 4 %. Kakor vidimo, se je zmanjšala skupna vsota kron za okoli 700 milijonov. Ta pojav razlagamo tako, da niso hoteli v Vojvodini vsled odtrganja 20 % dati denarja kolkovati. Del kron je ostal tudi v ozemlju, ki ga je okupirala Rumunija, potem ko je bilo že žigosanje končano, in sicer v Banatu. Del denarja je šel tudi na Reko in drugam, kot plačilo za kupljeno blago. V Srbiji se je žigosalo 421 milijonov, kolkovalo pa samo 301 milijon.

Ameriška pšenica v Evropi. Ameriška vlada proda potrebni evropskim državam na kredit okrog pet milijonov bušelnov (1 bušel je 23 kg) pšenice. Cena za bušel znaša v Ameriki 2 in pol dolarja, t. j. po sedanji vrednosti 370 K, ali kilogram pšenice stane 16 K.

Bankovce po 100, 50 in 20 K zamenjujejo v Ljubljani samo pri finančni deželni blagajni, pri davčnem uradu za mesto in za okolico, pri poštne čekovnem uradu in pri podružnici avstro-ogrske banke.

Tržne cene.

Približne sedanje cene: Pšenica 7.40 kron; pšenični zdrob 10.50 kron; bela moka 11 kron; ješprenj 6 kron; koruza 5 kron; kaša 8 kron; oves 4.40 kron; pšenični otrobi 2.60 kron; rižol 7.50 kron; krompir 5 K.

Goveja živina, živa teža: Krave 10 do 12 K; voli 12 do 15 K; teleta 16 do 17 K; živi prašiči 22 do 26 K; zaklani prašiči 29 do 31 kron.

Umetna gnojila: Kostna moka 200 K, superfosfat 270 K za sto kilogramov.

Od špecerijskega blaga se cene najbolj dvigajo vžigalicam, ki znajo v kratkem v nadrobni prodaji doseči ceno ene krone za škatljico.

Listnica uredništva.

Mnogim dopisnikom. Prosimo potrpljenja. Vsled pomanjkanja prostora ne moremo objaviti vseh dopisov naenkrat, počasi pride pa vse na vrsto, če je le količak uporabno. Prosimo pa vse dopisnike, da so kolikor mogoče kratki in stvarni.

Na več vprašanj glede našega praznovanja 1. maja javljamo, da ga bomo

praznovali mi 2. maja, ker je tedaj ravno nedelja. „Ljudski Glas“ izide v slavnostni izdaji.

Naročajte, berite in širite med ljudstvo!

1. **Ljudski Glas.** Glasilo „Kmetstvo delavske zveze“. Izhaja vsako sredo. Člani KDZ ga dobe brezplačno, za ostale velja četrtletno K 6.—, celoletno K 24.—. Oglašajte v njem.

2. **Fran Erjavec:** Za staro pravdo. To je knjiga, ki v poljudni obliki razpravlja o najvažnejših vprašanjih našega kmetstvo delavskega ljudstva, zato bi jo ne smelo manjkati v nobeni slovenski hiši. Stane K 6.—.

3. **G. Keier:** Don Correa. Velezanimiva povest, ki jo bo z veseljem bralo staro in mlado. Cena K 3.—.

Posamezni naročniki morajo poslati denar naprej in še 50 vin. za poštino, organizacije, če naroče po več izvodov, obračunajo, ko knjige prodajo. Vse knjige se naroča v

Upravi „Ljudskega Glasa“, Ljubljana, Frančiškanska ulica 6.

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-fluid! Bodete se čudili! 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici 36 K.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 K. Prava, želodec okrepujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. Omot in poština posebej, a najceneje. **Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza-trg št. 358 (Hrvatska).**

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa gošazen mora poginuti ako porabljaate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot proti poljskim mišim K 8.—, za podgane in miši K 8.—; osobito osira pasta za podgane K 7.—; za ščurke K 10.—; posebno močna tinktura za stenice K 7.—; uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perilu, proti mravljam, proti ušem pri perućini K 6.—; prašek proti mršesom 6 K; proti ušem pri ljudeh 4—8 K; mazilo za uši pri živini 4—8 K; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) in mravljam K 6.—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **hraniine vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure

ih jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo

polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice

se eskomptujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.